

Ministerie van Justitie en veiligheid
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
29 augustus 2025

Reactie op consultatie tav de wijziging van de Grondwet ter invoering van constitutionele toetsing

De Coalitie voor Inclusie en de Vereniging Inclusie Nederland vragen u de in het wetsvoorstel voorgestelde constitutionele toetsing van klassieke grondrechten uit te breiden naar ook toetsing van sociale grondrechten. Zonder die uitbreiding naar sociale grondrechten biedt de constitutionele toetsing te weinig rechtsbescherming voor mensen met een beperking.

Mensen met een beperking ervaren in Nederland veel hindernissen bij het volwaardig meedoen in de samenleving. Er is sprake van (on)bewuste discriminatie en achterstelling omdat de samenleving zo is ingericht dat te weinig met hun belangen rekening wordt gehouden. De Nederlandse regering heeft die achterstelling erkend door het VN-Verdrag Handicap in 2016 te ratificeren.

De Coalitie voor Inclusie en de Vereniging Inclusie Nederland zijn opgericht om aandacht te vragen voor die achterstelling en werken mee aan een goede implementatie van het verdrag. In de praktijk wordt er sinds de ratificatie in 2016 nauwelijks vooruitgang geboekt. De huidige wetgeving valt discriminatoir uit voor mensen met een beperking en de meeste problemen worden ervaren in de sociale rechten. De armoede onder mensen met een beperking is toegenomen; toegang tot arbeidsmarkt is te weinig verbeterd; toegang tot onderwijs en ondersteuning is verslechterd voor kinderen met een beperking; het openbaar vervoer schiet te kort. Zie de bevindingen in de Schaduwrapportage¹ en de aanbevelingen van het VN Comité in Geneve dat toeziet op naleving van het VN Verdrag handicap.² Ook het advies van de Staatscommissie Rechtsstaat³ stelt dat juist op het terrein van de sociale grondrechten een groot deel van de door haar geconstateerde knelpunten zit.

Cruciaal is dat mensen met een beperking die achterstelling ervaren, amper mogelijkheden hebben de staat daarover ter verantwoording te roepen. De huidige nationale wetten bevatten discriminatoire elementen maar de rechter mag die slechts beperkt toetsen aan rechtstreeks werkende artikelen uit de internationale verdragen.

De Staat aanspreken op grond van de WGBH/CZ is niet mogelijk aangezien deze wet niet van toepassing is op eenzijdig overheidshandelen. Een oordeel vragen van het College voor de

¹ Schaduwrapportage Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap

https://iederin.nl/brochures/?_sf_s=schaduwrapportage&_sft_document_categorieen=vn-verdrag-handicap

² Aanbevelingen van het VN-Comité op eerste rapport over implementatie van VN-verdrag Handicap in Nederland
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/12/05/aanbevelingen-van-het-vn-comite-op-eerste-rapport-over-implementatie-van-vn-verdrag-handicap-in-nederland>

³ [De gebroken belofte van de rechtsstaat - tien verbetervoorstellen met oog voor de burger | Rapport | Staatscommissie rechtsstaat](#) p47

rechten van de mens bij het handelen van de overheid is daardoor evenmin mogelijk. De mogelijkheid individuele klachten over discriminatie in te dienen bij het VN-comité in Geneve wordt tot nu toe ook geblokkeerd door de staat.

Dat de wetgever uitgerekend toetsing aan sociale grondrechten niet opneemt is opnieuw een harde klap voor rechtsbescherming van deze kwetsbare groep. Burgers die afhankelijk zijn van sociale voorzieningen, zijn gebaat bij een hulpvaardige overheid en maatwerk. Maar juist deze groep geniet door het verbod op toetsing aan algemene rechtsbeginselen minder rechtsbescherming dan burgers in andere rechtsgebieden.

Daarom pleiten wij voor de verbreding van deze wetswijziging naar ook mogelijk maken van constitutionele toetsing van de sociale grondrechten.

De Coalitie voor Inclusie en de Vereniging Inclusie Nederland onderschrijven het pleidooi van belangenorganisatie Iederin⁴ en de juridische argumenten die het College voor de Rechten van de Mens aanvoert in haar inbreng in deze consultatie⁵.

- Er is een dringende noodzaak voor betere afdwingbaarheid van sociale rechten. Mensen met een beperking ervaren dagelijks de gevolgen van de huidige slechte rechtsbescherming.
- het onderscheid tussen klassieke en sociale rechten is niet zo fundamenteel als het kabinet doet voorkomen en rechtvaardigen niet dat sociale rechten zijn uitgesloten van constitutionele toetsing
- Discriminatie in relatie tot sociale grondrechten, betekent vaak dat eveneens sprake is van schending van dat sociale grondrecht. Het is van toegevoegde waarde voor het maatschappelijk en politiek debat als de rechter ook mag oordelen over de verenigbaarheid van een wet met sociale grondrechten.

Met vriendelijke groet

Margit van Hoeve, Coalitie voor Inclusie
margit.van.hoeve@coalitievoorinclusie.nl, tel 0640725710

Andrea Naphegy, vereniging Inclusie Nederland
naphegy.andrea@gmail.com, tel 06 1854 4439

⁴ <https://www.internetconsultatie.nl/constitutioneietoetsing/reactie/3cb34789-f103-47d9-93ce-5f71f27745cf>

⁵ <https://www.internetconsultatie.nl/constitutioneietoetsing/reactie/617f698d-2e11-41c1-add5-fadd07311937>